

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՐԹԻՈՅԻՆՔ ԿԱՆՈՒՄԻ
Տարեկան վեցամսեայ
դ. Պոլսոյ համար 6 մէկիս 3 մէկ.
Գումարաց » 7 » 3 1/2 »

Direction du journal arménien
HAYRÉNIK CONSTANTINOPLE
Mérđjan Ruchdi éffendi Han No-49

10 ՓԱՐՍՅ 0 Դ Ա Գ Ի Բ 10 ՓԱՐՍՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱՅ ՈՐ ԵՒ Է
նամակ եւ գրութիւն պէտք է ուղղել
առ Տնօրէն-Խմբագիր Կ. Պօլիս Մէր-
ճան չարշք Բիւշտի Է.Թ. Խան Երկրորդ
շարի թիւ 49:

Gérant-Responsable
M. MELIKIAN

Ա.Զ.Գ. — Երեք օր ետքը փնտռուած «Հայրենիք» ի խրատականի թերթը յետ այսորիկ 20 փարայի պիտի վաճառուի:

ՏՄԱՆԵՒՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏՄԱՐԻ—ԹԻԻ 2249

ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ

11 ՓԵՏՐՎԱՐ 1887 (Ն.Տ.) 23 ՓԵՏՐՎԱՐ

Ա.Զ.Գ.Ա.ՅԻՆ

ԴԱՐՁԵԱԼ ՅՈՒՆԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐԺԱ-
ԿԱՆ ԽՆԴՐՈՅՆ ԱՌԹԻԻ

Յունաց պատրիարքական ընտ-
րութեան խնդիրն ունի ուրիշ
հետաքրքրաշարժ կողմեր, որք
իրենց կարեւորութեան համե-
մատութեամբն արժանի են մեր
ազգայնոց ուշադրութեան:

Յայտնի է թէ Յունաց Պատ-
րիարքն ինքզինքը կ'անուանէ Տի-
եղեբեական Պատրիարք Կ. Պօլսոյ
կամ Նոր Հռոմայ: Նոր Հռոմ
կ'անուանի Կոստանդնուպօլիս. և
այսու հին Հռոմայ Լատին պատ-
րիարքը, որ է Պապ, արեւմտե-
կան եկեղեցւոյ, նոր Հռոմայ
Յոյն պատրիարքն արեւելեան
եկեղեցւոյ զուի կը նկատուին:
Հռոմէական եկեղեցին ինքզինքը
Քաթոլիկ կ'անուանէ, որ ըսել է
Ուղղափառ: Նոյնպէս Յունական
եկեղեցին ինքզինքը Օրթոտոքս
կ'անուանէ, որ նոյնպէս ըսել է
Ուղղափառ:

Սակայն արեւելեան եկեղե-
ցիներէն շատեր յունագական
կամ Օրթոտոքս լինելով հան-
դերձ, չեն հպատակիր Յունաց
Կ. Պօլսոյ տիեղեբական պատրի-
արքին զանազան նկատմամբ,
զորս այժմ պարզել մեր նպա-
տակէն հեռի է:

Յայտնի է թէ Ռուսք ևս Օր-
թոտոքս են, այսինքն յունագա-
կան, բայց Կ. Պօլսոյ Յունաց
պատրիարքին գերիշխանութիւ-
նը կամ տիեղեբականութիւնը
չեն ճանչեր: Ուրեմն Յունաց
պատրիարքին տիեղեբականու-
թիւնը կամ ընդհանրականու-
թիւնը կը մնայ անուանական
տիտղոս մը:

Թէեւ Ռուսք չեն ճանչեր Կ.
Պօլսոյ Յունաց պատրիարքին տի-
եղեբականութիւնը, կամ անոր
գերիշխանութեան ենթարկեալ
չեն. այսու ամենայնիւ անոր հետ
յարաբերութիւնէ դադրած չեն:
Հետեւաբար անկարելի է որ մե-
ծապէս չի հետաքրքրուին նոր
պատրիարքին ընտրութեան պա-
հուն:

Այժմ սակաւուց վերապահ-
եալ չէ գիտնալ թէ Ռուսք որ-
չա՞ր կը հետամտին արեւելեքի

յանազան ժողովրդոց ներքին
գործոց և թէ ի՞նչ ուշադրու-
թեամբ կը զննեն անոնց միտում-
ներն և ընթացքները, և թէ ի՞նչ
գաղտնի միջամտութիւններ ու-
նին անոնց գործոց և ընթացքին:
Ի հարկէ Յոյն ժողովրդեան, մա-
նաւանդ Կ. Պօլսոյ տիեղեբական
պատրիարքին ընտրութեան գոր-
ծին մէջ չեն կրնար անտարբեր
հանդիսատես լինել:

Օսմանեան կառավարութիւնն
Յունաց պատրիարքական ընտ-
րելեաց ցուցակին վրայ իւր սըր-
բագրութիւններն ընելէ զատ
չունի ուրիշ միջամտութիւն: Այ-
նուհետեւ ով որ և ընտրուի
պատրիարք, փոյթ չէ իրեն հա-
մար: Յուցակին վրայ կատարած
սրբագրութեամբն Յոյն Մետրա-
պօլիտներն այնպիսի նախադրոյշ
վիճակի մէջ կը դնեն, որ այդ-
ցուցակէն սրբագրուելու դժ-
բաղութեամբ չ'լինին ենթակայ:
Իսկ եթէ ընտրեալ պատրիարքը
փոյթ չտանի Օսմանեան շահուց,
և անոնց հակառակ գործելու
միտում ունենայ, Օսմանեան կա-
ռավարութիւնը դիտէ զայն այն-
պիսի վիճակի մէջ ձգել, որ
պատրիարքն ինքնին պարտաւո-
րի հրաժարիլ, և կամ ժողովուր-
դը պարտաւորի զնա հրաժարե-
ցնել:

Բայց Ռուսաց հոմարայսպէս
չէ: Ասոնք եթէ մասնաւոր ընտ-
րելի իսկ չունենան, ժողովրդա-
կան ընտրելոյ մը կուսակից լի-
նելու մասին անփոյթ չեն մնար:
Բաւական է որ այդ ընտրելին
գիտնայ թէ ինք պաշտպանեալ
է ևս յՕրթոտոքս Ռուսաց: Ան-
տարակոյս երբ անոր ընտրու-
թիւն յաջողի, երախտապարտ
պիտի մնայ Ռուսաց, և ըստ այ-
նըմ պիտի վարուի դէժ ի սկզ-
բան: Յունաց տիեղեբական Պատ-
րիարքին հետ անձնական մտեր-
մութեամբն իսկ կը շատանան
Ռուսք, զի անով մեծապէս կօղ-
տին, մանաւանդ թէ անժամօթ
չեն մնար Յոյն պատրիարքարա-
նի ներքին գործոց:

Մեր այս գրութեան ներ-
թագրութիւն չեն, այլ իրակա-
նութիւն: Ռուսք արեւելեան
ժողովրդոց բոլորն պաշտօնական,
ընկերական և այլ գործոց ման-
րամասնութեամբն զբաղելու, ա-
նոնց տեղեակ լինելու, ամեն

կողմ ձեռք ունենալու մասնա-
ւոր ջանք և պէտք ունին:

Արդի պատրիարքական ընտ-
րութեան խնդրոյն մէջ դաս մը
Յոյներ գծող հոգեւորական ազգակ-
ներ հանեցին, ընտրութեանէն ա-
ռաջ ու ետքը. և կը լսենք թէ
կը շարունակուի այդ գծող հոգե-
ւորական: Այլ սակայն պատրիարքը
վաւերացաւ և ի Մաքրի-քէոյ
կ'ապասէ կայսերական ընդունե-
լութեան: Լսուեցաւ նաեւ թէ
նոյն իսկ նորընտիր պատրիարքին
դէմ ցոյց եղած է. բայց այս
չստուգուեցաւ:

Ինչ որ է. սա ստոյգ է որ
նորընտիր պատրիարքին դէմ
գծող մաս մը կայ Յունաց բարձ-
րագոյն դասակարգին մէջ, որ
սփռութիւն մէջէն իւր ունեցած
կուսակիցները կը մղէ ցոյցերը
նկու: Միւս կողմէն Յոյն ժողո-
վրդեան ստուար մեծամասնու-
թիւնը բնականաբար կը համա-
կերպի կատարուած ընտրու-
թեան:

Դժգոհութեան ցոյցեր ընդ-
ները կը փափաքէին պատրիարք
տեսնել զնախկին պատրիարքն,
Յովակիմ Դ. Սակայն մետրապօլ-
տաց մեծամասնութիւնն այնպէս
կամեցաւ որ Ադրիանուպօլսոյ Տ.
Դիոնէսիոս մետրապօլիտը լինի
պատրիարք: Մետրապօլտաց մե-
ծամասնութեան այս կամքն ի
սկզբան վերագրուեցաւ անձնա-
կան դձուհեկատմանց. բայց հետ-
դհետէ յայտնուեցաւ թէ քաղա-
քական գոյն եւս կայ այդ վճ-
ռական կեանքին մէջ: Տ. Դիո-
նէսիոս Բ. Դրան հաճելի անձ-
նաւորութիւն մը նկատուած է
եղեր: Թէեւ նախկին պատրիարք
Յովակիմ Դ. ին համար եւս Բ.
Դիոնէսիոս գիտողութիւն մը չունէր,
զի պատրիարքական ընտրելեաց
ցուցակէն սրբած չէր անոր ա-
նունը, բայց այդ 10-12 ընտրել-
եաց մէջ Տ. Դիոնէսիոս առաւե-
լագոյն համակրելին, և արդի
պարագայից պահանջման մարդը
նկատուած լինելով, Մետրապօլ-
տաց մեծամասնութիւնն զնա նա-
խամեծար բռնեց և ընտրեց:

Ատենք պատրիարքական վեր-
ջին ընտրութիւնն ի Պօլիս զըտ-
նող Յոյն Մետրապօլիտներուն
սահմանած է Յոյն ազգը, թե-
րեւս այն խորհրդով թէ Մետ-
րապօլիտը աշխարհական դասէն

առաւել ազատ և անկախ լինե-
լով, առաւել ազգային շահուց
պահանջած ընտրելոյն կուտան
իրենց քուէն և կ'ընտրեն տիե-
ղեբական պատրիարքը: Այսօր
կարելի չէ մտածել թէ Յոյն Մետ-
րապօլիտը բարձի թողի ըրած են
իրենց ազգային շահը. ընդհա-
կառակն անոնք առաւել յստակ
տեսած և համոզուած են թէ
ո՛ւր է իրենց բուն շահը: Ուստի
այս մասին արժանի են շնորհա-
ւորութեան:

Սակայն Յունաց մէջ տեսնը-
ւած այս մեծ փոփոխութիւնը
նոր չէ. բաւական ժամանակէ,
մանաւանդ վերջին պատերազմէն
ի վեր խիստ զգալի եղած է:

Միւսնոյն թուականէն ի վեր
Հայ ազգն եւս միեւնոյն փորձն
ունեցաւ ու միեւնոյն խրատն ա-
ռաւ վերջնապէս: Երանի՛ էր ե-
թէ վարժութիւն ունենար մեր
ժողովրդեան ամեն դասակարգը
չլսել ամեն շողմարար խօսից և
թելադրութեանց, որոնց ներ-
քին ողին՝ բուն ազգային շա-
հուց հակառակ տեսակէտով
ուղղութիւն տալ է մեր գործոց:

Եթէ Յոյներն որ մասնաւոր
թապաւորութիւն մ'ունենալէ
զատ, ունին ընդարձակ միջոցներ
Եւրոպոյ համակրութեանն և սի-
րոյն արժանանալու, այսու ամե-
նայնիւ կ'ընդգրկեն Օսմանեան
հովանաւորութիւնն իրենց ապա-
հովութեանն համար. ո՞րքան ա-
ռաւել պարտի Հայ ազգը փարել
վեհ: Սուլթանին զահայից, որ
ցարդ պահպանած է իւր ազգայ-
նութիւն, և յայտնեալ իսկ մի-
ակ ապաւէնն է իւր իրեւա ազգ-
ածմանն ու դարգացմանն:

Ամեն պարագայի մէջ մեր
վեհ: Սուլթանին հայրական խը-
նամոց և հոգածութեան կարօտ
ենք: Անդին է Ն. Վեհափառու-
թեան Գուլթն ու վստահութիւնը
մեր Ազգին համար: Պարտինք
Յոյներէն առաջ անցնիլ մեր հա-
ւատարիմ հպատակութեան և
յարգանաց պարտաւորութեան
մէջ, որպէս ըսած ենք ցարդ:

Անտարակոյս օտարէ ներշնչ-
եալ կամ վարձեալ անձանց
թելադրութեամբ աղմուկ կը յա-
րուցուի Յունաց նորընտիր պա-
տրիարքին դէմ. բայց Յունաց
ողջամիտ դասն արհամարհանօք
կը վանէ այդ աղմուկներն և առ

ուրիշ կը գրէ։ Մեր մէջ ալ երեւան կուգան, զանազան պարագայներու մէջ, այդ կարգի անձինք, որք կը ջանան զմեզ մտնելու լայն ազգային շահուց ակոյեաններն յառաջ անցած և ի գերեւ հանած են այդ բանասարկութիւններն հանած ազմուկը։

Պարտինք մանաւանդ ջանալ որ օգտինք ներկայացած առիթներէ, և անոնցմով մեր բարեգութ Սուլթանին գութն ու խրնամքն առաւելու մեր վրայ, որուն շատ կարօտութիւն ունի մեր բաղնալարօտ Աղլը։ Այս է ուղիղ քաղաքականութիւնն, որմէ չեղին ոչ միայն փաստէ մեզ, այլ և փաստը կորստեան, և այս ուղիղ քաղաքականութիւնն խոտորելու թելադրութիւնն Հայ ազգի գոյութեան դէմ յայտնի դաւաճանութիւն է։ փ.

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Հանքաց և անտառաց վարչութեան թղթակցութեան դիւանի տնօրէն Սերգէյ Սերգէյեւի Եւմուտական գործող նախարարութեան թղթակցութեան գիւմանին տնօրէն անուանեցաւ փոխանակ Շէֆիլդ պէյի, որ հին հաշուոյ դիւանին տնօրէն անուանեցաւ։

—Վեհ. Սուլթանը Վանայ կուսակալ Խալիլ փաշայի Բ. կարգի Օսմանիէ, Պուրէշի Օսմանեան զեւսականատան Ա. քարտուղար Յարութիւն էֆէնտիի Գ. կարգի Մէծիտիէ, և նոյն գեսպանատան Բ. քարտուղար Սիմօն էֆէնտիի Սանիէի աստիճան չընորհեց։

—Երէկ ներքին գործող նախարար Միւնիր փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնախումբ մը Կիրիտի երմոացոյցի քննութեամբն զբաղեցաւ։ Այս յանձնախումբին կանգամակցէին երմոական, Հանրօգուտ շինութեանց և Առեւտրական նախարարք, ինչպէս նաեւ Կիրիտի նախորդ կուսակալ Սափա փաշա, Պետական խորհրդոյ օրէնսդրական ճեղքէտի փաշա և երմոական նախարարութեան վարչական խորհրդին նախագահ Իսրահիմ էֆէնտի։

—Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Բեամիլ փաշայի նախագահութեամբ և Պետական խորհրդոյ նախագահ Արիֆի փաշայի, Արտաքին գործող նախարար Սայիտ փաշայի, և Դատական գործող նախարար Ճէմալէթ փաշայի մասնակցութեամբ բարձր յանձնախումբ մը գումարեցաւ երէկ ի Բ. Դուռն, և ներկայ քաղաքական տաղնապալի խնդրոյն վրայ խորհրդակցեցաւ։

—Մօնթէօր-Օրիանթալ լրագիրն, իրեն եղած կրկնակի ազդարարութեանց և արգելքին հակառակ, սուտ լուրեր հրատարակած լինելով, անպայման կեր-

պիւ հրատարակութեան գաղտնիքաւ Տպագրական տեսչութեան հրամանաւ։

—Արդէն ծանուցած ենք թէ, Տէրքոսի ջուրը Պօլսոյ կողմն ևս հասեցնելու նպատակաւ, ընկերութեան կողմէ մատուցուած առաջադիւր քննելու պաշտօնով յանձնախումբ մը կազմուած էր ներքին գործող նախարար Միւնիր փաշայի նախագահութեամբ։

Թարիք լրագիրն իւր այս առիթով թուով կը ծանուցանէ թէ Տէրքոսի ընկերութեան երկրաչափ Պ. Պօթէնի կողմէ մատուցեալ ծրագրերը քննուելէ յետոյ, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարին յանձնուեր են անոնց մէջ պէտք եղած բարեփոխութիւններն մտնելու համար։

Տէրքոսի ջուրն երկու ճամբով էլ յուս, էտիրէ-Գարու և անտի ալ Պօլսոյ զանազան կողմերը պիտի դարձուի, իսկ միւս ճիւղն էլ յուսէն ուղղակի Այվան սարայ, Պարտ, Փէնէր և ծովերէրքէն մինչեւ Պօլսոյ միացեալ կողմերը պիտի հոսէ։

Թարիք, յանուն Պօլսոյ հասարակութեան, կը խնդրէ որ այս հանրօգուտ ձեռնարկն ընդհուպ ի գլուխ ելնէ, և ժողովուրդն ազատի կեղեքիչ ջրկորներուն ձեռքէն և ջրոյ ներդրութիւնէն։

—Աւստրիոյ կառավարութիւնը, Հէրսէրի կողմէ Գարատաղի դէմ զդուշական միջոցներ ձեռք առնելով, իւր զինուորական զօրութիւնն աւելցուցեր է։ Ձեթիւնէ գտնուող Աւստրիացի ըսպայ մը ծանուցեր է իւր կառավարութեան թէ, Գարատաղի զինուորական պատրաստութիւնը իրական են և պատերազմի մը նախատեսութեամբ կը կատարուին։

Հէրսէրի սահմանադիւրաց վերայ համախմբեալ Գարատաղի զօրքերը նորահաս հրացաններով զինուեր են, և յիշեալ զօրաց շարժումները կատարեն իւրեան Վիէնայի կառավարութեան։

Լէվանդ Հէրալտի տեղեկութեանց նայելով, Բ. Դուռն եւս այսմասին ինչ ինչ տեղեկութիւններ ստացեր է Բեդրասպուրէն։ Կը կարծուի թէ Գարատաղի պաշտպանն եղող Ռուսիոյ կառավարութիւնն եթէ չչարժի, Գարատաղ եւս չարժում չպիտի ընէ, սակայն եթէ Աւստրիոյ և Ռուսիոյ միջեւ պատերազմ ծագի, Գարատաղ եւս հանդարտ չպիտի մնայ եղեր։

—Սալաճագ-Իսկէյէսիի առջև խրեալ անգլիական Գասթոր շոգիւնն, անփաստ աղտոտեր է։

—Մօնթէօր կըսէ թէ Պուլկար պատուիրակներէն Պ. Բալչէֆ Սօֆիա պիտի երթայ նոր հրահանգ տանալու համար որում պէտք ունին իւր պաշտօնակիցը բանակցութիւնը շարունակելու համար։

Պ. Կրէքօֆ և Սթոյիլօֆ մի քանի օր մայրաքաղաքս պիտի մնան խնամակալութեան վերջ-

նական պատասխանին տղասելու համար, Մեծ-Եպարքոսին այն առաջարկութեանց որ իշխանի մը ընտրութիւն կատարելու համար նոր Սօֆիանիէի մը ընտրութեան կը վերաբերին։

Խնամակալութեան պատուիրակին Պ. Վուլքովիչ ալ կը պատրաստուի Սօֆիա երթալու։

—Փիլիպպէն Մօնթէօրի հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն։

Պօլսէն հասած ինչ ինչ տեղեկութիւնը սօսիւմներու մէջ զարմացում պատճառեցին։ Ռատիէֆ հարկարարը Պուրէշ երթալէ հրաժարեցաւ։ Ամեն օր ժօն հարկարարին տունը գումարեմանը տեղի կունենան, ուր ներկայ կը գտնուին գաւառապետ Պ. Տիմիթրօֆ և պահակ զօրաց հրամանատար Սաֆօֆ հարկարարը։

Ասոնք կեղծ նամակներ կը չինեն և կատարուելի կարծուած անձանց կը զրկեն։ Ընդգիծալի կուսակցութեան վերաբերող անձերը բանտարկելու լաւագոյն միջոցն է այս։

Մանչօֆ տպագրիչը միշտ բանտն է, իշխանութիւնը 20,000 ֆրանքի երաշխաւորութեամբ զայն արձակել մերժեր է։

Կերեւի թէ խնամակալութիւնը Աթէնքի մէջ դիւանագիտական գործակատար մը կարգելու գաղափարը առաջ կը տանի. սոյն պաշտօնը Պ. Տիմիթրօֆի և տօքթէօր Զօմարօֆի առաջարկուեր է. սակայն վերջին տեղեկութեանց նայելով Պ. Նաչէվիչ կաշխատի սոյն պաշտօնը Պ. Վուլքովիչի տալու որ այս առթիւ Սօֆիա պիտի կոչուի։

Երկու օրէ ի վեր առատ ձիւն կուգայ։

Թուրքիայէն Պուլկարիա եւ Ռումէլի զրկուած նամակները կրկին տրոց ենթարկուած են։ Հասարակութիւնը իւր նամակները Աւստրիական թղթատարով բերել պիտի տայ։

—Մօնթէօր կըսէ թէ Վառնա-Ռուսուքի երկաթուղոյ գաղարման պատճառաւ Պ. Հիւրչի պատուիրակաց գալիք հրահանգները ուշ պիտի կարենան հասնիլ, հետեւաբար Կայսերական կառավարութեան և Պ. Հիւրչի մէջ ծագած հաշտական խնդիրներն կարգադրելու պաշտօն ունեցող Յանձնախումբը իւր տեղեկապիւրը ի մօտոյ չպիտի կարենայ պատրաստել։

—Պ. Բօթար որ Ասիոյ երկաթուղոյն բանակցութեանց մասնակցելու համար մայրաքաղաքս կուգայ, Պուրէշ մնալու պարտաւորեր է Ռուսուքի եւ Վառնայի երկաթուղիական գաղարման պատճառաւ։

—Մայրաքաղաքիս Հիւրչեան գեսպան Պ. Բուստուրիթօթի որ մի քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, առողջացեր է։

—Երուսաղէմէն փետր. 10 թուով հետեւեալ կը գրեն Մօնթէօրի։

Նարօլի իշխանը հոս կսպաս-

ուի և ամեն ոք անհամբերութեամբ անոր գալստեան կըսպասէ։

Գահաժառանգ իշխանին յերուսաղէմ, ի Բէթլէհէմ և Մեռեալ ծովուն վրայ ուղեւորութեան լուրը հոգը Գող գրամատուն յանձնուած է։ Իշխանին համար փառաւոր կառք մը վարձուած է որ Եաֆայէն յերուսաղէմ պիտի տանի զինքը։

Իշխանը Երուսաղէմ հասնելու ատեն Եաֆայի դուռը Օսմանեան կուսակալէն և իւր պաշտօնակցներէն պիտի ընդունուի։ 100ի չափ Օսմանեան զօրք զինուորական պատիւներ պիտի ընեն։

Գահաժառանգ իշխանը Լատին եկեղեցւոյ ներկայացուցիչներն և Խալքիան, Անգլիական և Աւստրիական հիւպատոսները պիտի ընդունի, Ս. Գերեզմանի եկեղեցին, Ս. Աննայի Փրանսական եկեղեցին պիտի այցելէ։

Կրտսի թէ Կուսակալը պարահանդէս մը պիտի տայ ի պատիւ իշխանին։

—Մասնաւոր հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ գահաժառանգ իշխանը նախընթաց օր երուսաղէմ հասեր է։

—Արպանպէի հրկիւղոց և երկրաշարժէ տրեւծեցող հանգանակիչ յանձնաժողովը մինչեւ ցարդ 157612 դահեկան հաւաքեր է։

—Ռուսիոյ կայսեր մէկ հրովարտակը Յունաստանի Օլիաթագուհին Սուլթիւն տ'Ալօֆի նոր զրահաւորին պատուակալ հրամանատար անուաներ է։

Միւնիոյն հրովարտակը Ազախու և Սեւ ծովու պատերազմական բոլոր նաւերուն կը հրամայէ որ Յունաստանի թագուհոյն լուսանկարը իրենց սրահներուն մէջ կախեն Ռուսիոյ Կայսեր և Կայսրուհոյն կենդանագրոց քով։

Ծայրագոյն Արեւելից Ռուսական նաւահանգիստներու և նաւատորմին հրամանատար Նիքոլա Յէլա Նօզէն գեր-ծովակալը Իդմիր հասեր է, և Տիմիթրի Տօնաքօյի շոգենաւով սոյն քաղաքէն պիտի մեկնի ճարօնի ջուրերուն մէջ կազմակերպեալ Ռուսական նաւատորմին հրամանատարութիւնը ստանձնելու համար։

—Սթանպուլ կըսէ թէ Տօքթ. Զօմարով Աթէնքի Պուլկարական գործակատար պիտի կարգուի։

—Մայրաքաղաքիս Անգլիական դեսպանուհի տիկին Ռալֆ մտադիր է յետ Զատիկի մեծ նըւագահանդէս մը տալու, որում արդիւնքը մարդասիրական հաստատութեանց պիտի նուիրէ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

Պէրլին 22 փետր.

Բայիթիակի համար ցարդ կատարուած ընտրութեանց արդիւնքն անբաւական է եօթնամեայ զինուորագրութեան խնդիրը կառավարական շահուց համաձայն վճարելու։

Սթրազգուրկ 22 փետր.
Բայնթալի համար կառույ-
տելիք ընտրութեանց առթիւ
Ալլահ-Լորէնի նախագիւծին կողմէ
ընտրութեան ժողովին անդամ
նշանակուած են:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՕՍԿ. ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ զոյգ..... 14 32
Այս առաւօտ բացուեցաւ..... 14 39

— 0 —

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱՆԻԼԻՅԷ

Այս առաւօտ..... 41 24

— 0 —

ԲԱՏՆԵՏՈՄՍԻ

Թրամուէյ..... 280
Բուսիլի երկաթուղի..... 32 50

— 0 —

ԸՆԹԱՅԻ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի..... 100
20 ֆրանքնոց..... 87 34
Անգլիական ոսկի..... 111
Բօլ Իմպերիալ..... 90 22
Գրիվից..... 51 50
Բուսիլի թղթադրամ..... 9 92
» արծաթ..... 80 10
Ֆիորին..... — —
Մէճիտարծ (տարր)..... 107 1
Վեցնոց..... 102
Հինգնոց..... 102
Մէթալիք..... 99
Քառորդ..... 106 20
Մանր մէճիտ..... 104 25
Թաւալիք..... 20 15

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աղդ. վարչութեան խառն ժո-
ղովը Երուսաղէմի միաբան Յա-
կոբեան Արթ. Վահան վարդա-
պետը Երզնկայի Առաջ. Տեղա-
պալ կարգած և այն տնօրէնու-
թիւնը Երզնկայի գաւառական
վարչութեան ծանուցած էր:

Տեղեկացանք որ Երզնկայի
Գաւառ. վարչութիւնը Աղդ.
Պատրիարքարանի սոյն տնօրէ-
նութիւնը չէ ընդունել և խնդ-
րեր է Աղդ. վարչութեանն որ
հաճի Առաջնորդական ընտրել-
եաց ցանկ զրկելու յերզնկա,
Առաջնորդական օրինաւոր ընտ-
րութիւն կատարելու համար:

Տնտեսական խորհուրդը և
կրթական ընդհ. տեսչութիւնը
Մայր Եկեղեցւոյ առժամեայ Թաղ.
խորհրդոյ հետ խորհրդակցու-
թիւն մ'ունեցան այսօր Մայր
վարժարանի և մերձակայ թաղե-
րու վարժարանաց միացման մա-
սին:

Հետեւեալը Կրօն. Ժողովոյ ու-
շադրութեան կը ներկայեմք:

9 փետր. 1887:

..... Խմբագիր տէր,
Գաղա-գիւղ բնակեալ արտայի
թէլէգրամատի օրդեղի, Երուսաղէմի
այր. Բուսիլեան բնակիչ և Պիթրա-
զարի ներսի գլուխը թիւ 19 ֆէսճի
և թօսֆճի Միշրան Սարգիսեան
(սա եղբորդի է հօգնակուոր սա-
րաֆ հանգուցեալ Միքայէլի), անց-
եալ կիրակի փետր. 8, ի Սամաթիա
Աղա-Համամ իւր մօրաքեռ գտնը-
ւած տունն աղջկան մը հետ դադա-
նի կը ստակուի, ապա իւր նորապը-
տակ ամուսինն առնելով Բուսիլեան
իւր բնակարանը կը վերադառնայ,
սորա միւս եղբայրն ալ խաչիկ ա-
նուն իւր նախկին կնիք թողլով Հօ-
ռոմ անուն ուրիշ աղջկան մը հետ
ամուսնացած է:

Սոյն հին և նոր կրկնակի ամուս-
նութիւնք, անպատիւ այլ ի գայ-
թակիցութիւն բազմաց արձանացեալ
կան, կրօնական և քաղաքական իշ-
խանութիւնք կը թողարկեն յայտ,
թիւ օրէնքներն անըօր են, կամ ին-

չու տոյնակի դեղմանց առաջը
չառնուի, որ ցաւօք սրտի կը տես-
նեմք օր աւուր յաճախել, ուստի
մասնաւոր ուշադրութիւն կը հրա-
ւիրեմք այց որ անկն է:

✱ ✱

ԱԶԳ. ՀԻՄՆԴԱՆՈՑ

Հողարարձութիւնն շնորհակա-
լութեամբ կը հրատարակէ յունուար
ամսոյ նուիրատուաց անուանքը:

Մեծապատիւ Տարաք. Գհին.
Թօքսաֆ օղլա Տիմիթրաքի էֆ.
ըստ իւր բարեգործութեան այս
տարի ևս հաւաքած թիւերն են:
Ժեք բարեհաճեցաւ նուիրել 2160
Ի Բերա հանգուցեալ բարեխիտ-
տակ Գարոտպետ Յակոբ էֆ. ի
աղջիկ ընտանեացը Կոյմանէ 540
Պարտիկակի բարեխիտ Աղապին-
ներէ հաւաքեալ տեղւոյն պատ-
ուարժ. Թաղ. խորհրդոյ ջանք 500
Սիվրի Հիսարի բարեխիտ աղա-
պիններէ հանգուցեալ նախա-
ձեռնութեամբ մհի. Յակոբ էֆ.
Տ. Ստեփանեանի 486
Այն. Տիկին Վարդուհի թիւ-
րապետանէ ձեռամբ կիւլպէնեան
Յակ. էֆ. Նախի 475
Հանգուցեալ Կարապետ էֆ. ըմ-
տանալուեանի և իւր վաղա-
մուտիկ որդւոյն հոգւոյն համար,
հանգուցեալ կողակցւոյն և
Բարսեղ էֆ. Ստամալուեանի
կողմանէ 324
Սիվրի-Նախի մհի. Մարիամ
Գաւապեան 108
Բարեխիտ ոմն (մատաղագին)
Բարեխիտ ոմն ձեռամբ Պօղոս և
Բարթիլ էֆ. Միտիկեանի 86
Բարեխիտ ոմն (մատաղագին) ձե-
ռամբ Գօլուեան Պետրոս էֆ. ի
Մկր. Թօքսաֆ լեան (թօքսաֆճի)
Բարեխիտ ոմն 60
Կարապետ Ինճիճեան 54
Տիգրան Յարութիւնեանի սրճա-
րանէ հացադին նոյ. ամսոյ 20
Յակոբ Մարտիկեան 20
Սահակ Մարմանեան 20
Յովսէփ Եղալանէճեան 40
Գումար 5035

Ի Մանչեսթըր բնակեալ բարե-
պաշտ Աղապին ոմն, ինչպէս շատ
առթիւ մէջ, այս անգամ ևս բարե-
հաճեցաւ նուիրել 25 տուղինա ըն-
տիր գուլպաներ:

Աղբիւնուպօլսոյ պատուարժան
Թաղ. խորհրդոյ նախաձեռնութեամբ
հաւաքեալ տեղւոյն բարեխիտ աղա-
պիններէ 78 հօխայ հին գինի, 78 հօխ.
նոր գինի, 300 հատ խըփրէ աւել:

Ռօտտաթոյի պատուարժան Թաղ.
խորհրդոյ նախաձեռնութեամբ հա-
ւաքեալ տեղւոյն բարեխիտ աղապին-
ներէ 268 հօխայ սոխ, 110 հիւ. ձա-
ւար, 52 հիւ. բակլայ, 24 հիւ. թան-
րիճ:

Պօղոս Աֆէեան 60 հիւ. բարձրէս,
43 հիւ. լուրիս:

Հանգուցեալ Կարապետ էֆ. ըմ-
տանալուեանի և իւր վաղաժողով
որդւոյն հոգւոյն համար հանգուցե-
լոյն կողակցւոյն և Բարսեղ էֆ. ի
Ստամալուեանի կողմանէ 600 հատ
նարինջ:

Ս. Ղ. Պարտիզպանեան 520 հատ
սիկարի թուղթ:

Սամաթիոյ Հաճի Գաւորն փռան
խամուրքեար Սեբաստացի Աղաւ և
Ալիքսան 78 հօխ. հաց:

Սամաթիացի մհի. Թօմիկ Գրիգոր-
եան 1 ձի:

Կարապետ Բուճեան 1 հորթ:

Էյուպի ֆէսհանէի վարպետներէն
Յովհաննէս 1 գառն: Բարեխիտ ոմն
20 հօխ. բրինձ: Բարեխիտ եկեղեցա-
կան ոմն 10 հօխ. լոգոււմ շաքար:
Ի Մանչեսթըր բնակեալ բարեպաշ-
տուհի Տիկին ոմն ձեռամբ Գեր. Տ.
Սուքրաս Մ. Վ. Պարոնեանի 12 զոյգ
գունաւոր գուլպայ: Տիկին Նազարէթ
Մուրատեան 34 հատ բարձի երես:
Սիվրի-Նախի բարեխիտ Աղապին-
ներէ հանգուցեալ նախաձեռնու-
թեամբ մհի. Յակոբ էֆ. Տ. Ստե-
փանեանի 121 զոյգ բուրդ գուլպա:
Յարութիւն Պէյրաբեան 20 օրինակ
«Բնկերային նամականի»: Սամաթիոյ
Միսակ Հալաբեան 1 օրինակ «Ծաղիկ»
հանգէլ (վեցամեայ): Միշրան Պօ-
յաճեան 2 մեծ տակաւներ:

Ատեհաղպի Ատեհապետ
Յ. Ֆէնէճեան Միքայէլ Յակոբեան
4. Պօլիս 2 Փետրվար 1887

կեղծելով, կը մխիթարուէր զինքը չըջապատող ան-
ձանց զբաղմունքը կամաւ պարտելով:

Այն օրն յորում Գառուսի ճանդիպեցաւ,
պղնձը արծաթի փոխուած էր, և այս պատճառ կը
լինէր նոր օրինակ հնչման մը:

— Գողութիւն ըրած ե՞ս, ըսաւ նմա Գառուս ժ-
պարտակին:

— Ո՛չ, ըսաւ Բիքատէլ, ևս խորամանկ եմ քե-
զի նման ակուսիներով սալարկներ վերցնելու և ու-
սոցս վրայ տուններ առնելու. տխմարաց և յիմա-
րաց մօրուսին վրայ կը ծիծաղիմ և այս եղանակաւ
կը յաջողիմ:

— Կրո՛ղ, քանի անգամներ տեսած...:

— Տխմարներ. չղակտիւր, մարուղիկն յիմարու-
թիւնը քննէ, ծերուկա և խնայողութիւններ պիտի
ընես: Ինչպէս կը տեսնես, սալարկները ծանր են.
Ներս մտնենք:

Գինեւորն մը կը գտնուէր մերձակայը, Գառ-
ուս չէր ուզեր մտնել. բայց Բիքատէլ, այնքան
հնորհալի կերպիւ ստիպեց որ...:

— Ինձ նման հնօրեայ բարեկամի առաջարկն կը
մերժե՞ս, կըսէր ծերուկը: Կերպու՞մ, սալարկներդ
գլխուդ վրայ պիտի նետէի, եթէ կարենայի զայնս
վերցնել:

Բիքատէլ զաւելտախօս մ'էր:

— Ճշմարիտ է, ըսաւ Գառուս, դու միշտ
կըցած ես ամենուն համակրութեան արժանանալ,
բայց դաւաթ մը միայն պիտի խմեմ, լուրջ խնդիր-
ներով զբաղեալ եմ:

— Եթէ չուզես, չքեղ պիտի մատնեմ. թխարան
պիտի երթաս:

Ժիկու սարսուռաց:

— Զգուշացի՛ր, ըսաւ ծերունի կինը ընտանեացս
մէջ ո՛չ գող կայ և ո՛չ մարդասպան: Հայրս խեղճ
մարդ մ'էր և կարողութեանը չափ կուտէր, բայց
սաստիկ կաշխատէր և պատուաւոր էր:

Փառք Աստուծո՛յ, զաւակ չունիս. այս պահուս,
այլ ևս հայր չպիտի ունենային:

— Զիս պիտի սպաննէ՛իր:

— Թշուառակա՛ն, ըսաւ Ժիկու սաստիկութեամբ,
եթէ չհնազանդիս ինձ, թխարան պիտի զրկեմ զքեզ:

— Դե՛ռ:

Տիկին Ժիկու շարժում մ'ըրաւ:

— Վաղը, ըսաւ, արձակուրդ ունինք և պիտի
մեկնինք:

— Ո՛ւր:

— Զեմ գիտեր տակաւին, բայց պիտի մեկնինք,
և դու մեզի պիտի հետեւիս... հոն քոյր մ'ալ ու-
նիմ ես որ լեռներն կը բնակի... անոր քով պիտի
երթամ, և եթէ ինքզինքս հո՛ն նետեմ և դու ա-
պրտտամբիս, ահա այն ատեն պիտի ըսեմ քեզ,
այժմ ինձ հետ դորձ ունիս:

Ժիկու չղատախօսեց. Գրուագիյի հետ խօսե-
լու ժամատեղի մը որոշած էր: Զէր կրնար զանց
առնել իւր խոստումն... կամաց մը բացաւ դուռը
և անյայտ եղաւ ճիշդ այն պահուն յորում կինը
զոհին անկողնոյն կը մերձենար:

ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ

Մ. Կ. ՍԱՐԸԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ ՄԵՐՃԱՆ ԶԱՐԵԸ ՐԻԻՇՏԻ ԷՖԷՆՏԻ ԽԱՆԻ ԿԻՑ

ՀԱՅԵՐԷՆ, ՏՄՃԿԵՐԷՆ, ԴԱՂՂԻԵՐԷՆ, ԱՆԴՂԻԵՐԷՆ, ԻՏԱԼԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ, ՀՐԷԷՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱՑ.

Դիրք. Տեղակ. Նամակ. Աղբ. Նամակաց հասցեներ. Այցեխոտմար. Վաճառականական նմուշ. (Ֆաթուռա) Հարսանեկան նամակներ. Ընչպէս մահաղբեր. Ընկերութեանց վերաբերեալ հաշուեցուցակք. Կանոնադիրք և տոմարէք վերոյիշեալ լեզուներով կը տպագրուին:

Սոյն տպագրատունը որ ութ տարիներէ ի վեր ամենայն կանոնաւորութեամբ կը շարունակուի, ուր այս անգամ վերոյիշեալ բոլոր լեզուաց տառերը նորոգ պատրաստուած են՝ ըստ առաջնայն պիտի գոհացնէ իրեն դիմող յաճախորդները:

Գաւառներէ եկած բոլոր յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ կը կատարուին նոյն իսկ յատուկ թղթատարի ձեռամբ:

Վերոյիշեալ լեզուաց թարգմանութեան և կանոնաւորութեանը մասին տպագրատունն դիւրութիւններ պիտի ընծայէ:

ԳԻՆԵՐԸ ԶԱՓԱԽՈՐ ԵՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ԵՐԿՐԱԶԱՓՈՒԹԻՒՆ

Աշխատասիրեաց
Վահան Ս. Հաղարայեան
Հետեւողութեամբ
Ժ. Տալէմի

Սոյն դատագիրքն, որ հանրա-
թանօթ չափադիտաց կողմէ դնա-
հատուած է, ցարդ հրատարակուած
երկրաչափութեանց վրայ մեծ առա-
ւելութիւն ունի ոչ միայն իւր սահ-
մանաց ճշդութեամբ այլ և արուես-
տական բառերու ընտրութեամբ:

Կեդրոնատեղին է Պօղոսեան գը-
րատուն Չափադճրար-եօգուշ թիւ
56.

Գին 8 դահեկան:

ԽԱՌՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ
ՈՒՂԵԻՈՐՈՒԹԵԱՆ

Գրեց. — Կիրակոս Ս. Ղազանճեան

Կը ծախուի 6 զրշ.ի ամեն հայ
գրավաճառաց քով:

ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ՄԵՐ

Հայ վարժիչք և Կրթարանք
ի Կ. Պօլիս

Գրեց. — Յ. ՈՍԿԱՆ

Կը ծախուի ի նպաստ Ազգ. Հի-
ւանդանոցի 5 դահեկան:

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պօլիս Թահմիզ Էօնիս փողոց թիւ 56
ճիշդ, դեմ առ դեմ աղբիւրիմ
(Հաստատուել 1 օգոստոս 1885)

Վաճառատանս մէջ կը ծախուի
նշագողեղի վերաբերեալ ամեն
տեսակ ընտիր ապրանք՝ վոքթ
թէ մեծ քանակութեամբ, «դ-
ն քն» և թէ երաշխաւորեալ
վճարմունք ԿԱՆԻՍԻ ևն:

ՄԵԼՈՒ ՏԵՕԴԵԼՈՂ

ԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՅԵՏՈՄՍԻ

Հաւաքոյն քառթօնի
վրայ ամէն լեզուաւ կը
պատրաստուի ի գին 100
հատը 10 դհի. պէտք
ուռնեցողները պէտք է
գիմեն Գ. Պաղտատեան
տպարան, Յակոբեան խան
13 Կ. Պոլիս.

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

— 218 —

Դիշերուան մնացեալ մասը անցաւ տխրութեամբ:

Երկու կիներն վերաւորելոյն սնարին քով մնացին:

Սղատեսիլ տեսարան. Տիկին ժիկու փեղկերն
դոցած էր անդադրեալապէս ակնարկներէ դերձ մը-
նալու համար և ծխաշունչ աշտանակի մը լուսովն
կը հսկէր դժբաղդ անձին վրայ: Ստուերին մէջ,
յիմարը, ծնրադրած, կ'աղօթէր և կը հեծեծէր:
Վերաւորեալն կ'երազէր... դառանցանքն չէր ան-
ցած... ջերմն երեւան կը հանէր իւր սաստիկու-
թիւններն որք պահ մը կարծեցնել կուտային աղե-
տալի տապնապ մը: Ընդհատ խօսքեր կը շրջէին
իւր շրթանց վրայ: Երկու անգամ տիկին ժիկու
եւայի, ժաննի և Գօրտիէի անունները լսեց:

— Գօրտիէ՛, Գօրտիէ՛, կը կրկնէր ամէն անգա-
մուն տիկին ժիկու, ինչո՞ւ համար չթթանցը վրայ
միշտ այս անունը կայ:

Արշալուսոյ առաջին ճառագայթից հետ դուռը
բացաւ սենեկին օդը փոխելու համար և սեռամին
վրայ սպասեց: Իւր մարդուկէն միշտ կը վախնար:

— Թշուառականն, կը մըմնջէր, եթէ փախչի,
Փաքիլէն հարկը մըն հեռի տեղ մը կը տանիմ
զինքը:

Առաւօտուն, ժիկու դեռ եկած չէր, և Տօք-
թէօր Թրսնը արթննալով, հրամայեց որ զինքը իւր
տունը փոխադրեն:

— Լա՛ւ, դիւրին է, ըսաւ տիկին ժիկու, քանի
որ այդ վիճակին մէջ կը գտնուէր... դոնէ սպա-
սեցէք որ ձեր ծանօթներն հոս բերել տանք:

— 219 —

Ահա այդ պահուն թօղի եկաւ: Ընթերցողը
դիտէ թէ՛ ինչպիսի պատահարներով հաւատարիմ
ծառան եկաւ իւր տիրոջ քով:

Թողլով սոյն տեսարանը, դանք Գառուտի որ
ժիկուի նշանակած ճանապարհէն մեկնած, տակա-
ւին չէր դուռ Տօքթէօր Բալը: Պատուաւոր նա-
ւավարը դնացած էր անմիջապէս Ս. Ժաքի հրա-
պարակը, և անտի անցած էր Թիքսըրանտի փողո-
ցը: Բայց Ս. Ժաքի հրապարակին վրայ պատահած
էր մարդու մը որ իւր վիզին վաթթուելով իրեն
ամենաքաղցր անուններ շուայլած էր: Ամենաբուռն
ուրախութեան մը և եղբայրական զգացման մ'առ-
ջեւ, կարելի չէր մերժել բարեկամի մը առաջար-
կը:

Խնդիրը փոքր դաւաթ մը օղիի վրայ էր և բաց
առտի Գառուտ խոսքով էր բազմաթիւ դաւաթ-
ներ պարպելու: Այն մարդը որուն պատահեցաւ,
Թիքսըրանտէ կը կոչուէր:

Թափառաշրջիկ խումբի մը հնօրեայ կատակեր-
դակներէն մին էր, լարախաղ մը, քանի որ հարկ է
իւր անուամբն կոչել զինքը:

Թշուառութեան մասնակցելով, արժանի եղած
չէր հարստութեան ուստի ամեն օր Ս. Ժաքի հը-
րապարակին վրայ իւր ծիծաղաշարժ խեղկատակու-
թեամբք առաւօտեան ժամը տան և մէկէն մինչև
երեկոյեան ժամը վեց կը շրջէր: Իւր շուրջը բաղ-
մութիւնը միշտ խոնած էր: Խեղկատակը այսպէս
կայրէր և իւր անցեալ յաջողութեանց վրայ ցաւել